

GARANCIA

AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY KKV FEJLESZTÉSI MELLÉKLETE A KISTERMELŐK LAPJÁHOZ

FEJLESZTÉSEKRE KÉSZÜLVE

Miközben az élelmiszeripar meghatározó része az élelmiszer-gazdaságnak, különféle okok miatt, számos vállalkozása pénzügyi-finanszírozási és versenyképességi problémákkal küzd. A cégek széles köre sürgető hatékonyságnövelő, korszerűsítő fejlesztések előtt áll, amelyben a szabályozási környezet alakítása, illetve az uniós források igénybe vétele is segítségükre lehet. Erről beszélgettünk Éder Tamással, az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége elnökével.

– Milyen képet mutat napjainkban a magyarországi élelmiszeripar?

Az élelmiszeripar a nemzetgazdaság egyik fontos ágazata, de közel sem használjuk ki a benne rejlő lehetőségeket. Az elmúlt évtizedekben átalakuló gazdasági és társadalmi folyamatok következtében az ágazat teljesítménye 1990 óta mintegy negyedével csökkent. Ez lényegében a belföldi értékesítés közel 40 százalékos visszaesésével magyarázható, ugyanakkor az export több mint harmadával növekedett. Az élelmiszeripar nettó árbevétele meghaladja a 2000 milliárd forintot, de az ágazat összesített adózás előtti eredménye az elmúlt évek során általában nem érte el az 50 milliárd forintot. Több hagyományos nagy alágazat évek óta képtelen kiemelkedni a veszteséges tartományból. Az élelmiszerek belföldi kiskereskedelmi forgalmában az import egyre nagyobb részt képvisel.

– Mivel magyarázható ez a helyzet?

A döntő ok a hazai élelmiszeripar nemzetközi versenyképességének folyamatos romlása. 1990 és 2004 között az agrár- (és élelmiszeripari) támogatási és szabályozási rendszer tulajdonképpen megtevesztett számos piaci szereplőt, hiszen a jelentős állami szerepvállalás, a nagyvo-

nalú ár- és jövedelemtámogatások, a piaci konfliktusok állami eszközökkel való kezelése miatt sokan nem vagy csak későn szembesültek a valós piaci kihívásokkal. Az elhúzódó konszolidáció és adaptáció, valamint a kiskereskedelmi rendszer drasztikus átalakulása oda vezetett, hogy az uniós csatlakozással járó határnyitás számos ágazati szereplő számára sokszerű hatásokkal járt.

– Mi történt az uniós csatlakozás után?

Az állami támogatási rendszer átalakult, az addig alkalmazott eszközök eltűntek, és az import élelmiszerek rohamosan bővülő mértékben jelentek meg a belföldi piacon. A mind horizontálisan, mind vertikálisan szervezetlen termékpályák versenyképességi problémái nyilvánvalóvá váltak. A külföldi tulajdonú vállalkozások regionális racionalizálási törekvéseinek is Magyarország lett az egyértelmű vesztese. A külföldi tőke részesedése az elmúlt 10-15 évben látványosan visszaszorult

„az élelmiszeripar gazdasági teljesítményének javulása a mezőgazdaság fejlődéséhez is elengedhetetlen”

Éder Tamás

a hazai élelmiszer-feldolgozásban. A fejlesztések rendre elmaradtak, a beruházások szintje egyes időszakokban még az értékcsökkenés szintjét sem érte el az ágazatban. Ugyanakkor az uniós támogatási rendszerben az élelmiszeripar nem tartozott a kedvezményezett ágazatok közé sem az európai, sem a hazai szinten. Így a múlt évtized végén kibontakozó gazdasági válság különösen kedvezőtlenül érintette az egyébként is gyengülő, visszaszoruló pozíciójú ágazatot, és tovább csökkentette a fejlődési lehetőségeket.

– Melyek a legégetőbb problémák?

Egyrészt, az ágazat képtelen az önköltségek növekedését az áraiban érvényesíteni, és ennek, valamint a központi terhek növekedése illetve a fogyasztás korlátozottsága következtében jövedelemteremtő képessége minimális, a profit maximum az árbevétel 1-2 százaléka körül alakul. Másrészt, a fejlesztések elmaradása miatt az ágazatban nagymértékű technológiai avulás tapasztalható. A cégek döntő többsége – mintegy 96 százaléka – mikro- kis- és közepes méretű vállalkozás. A korszerű technológiával rendelkező, jelentős részben külföldi tulajdonú nagyvállalatok kötődéseik, kooperációs kapcsolataik révén az Európai Unió élelmiszeriparának szerves részét képezik. Ám, a hazai tulajdonú kis- és középvállalkozások – de sokszor még a nagyobbak is – az élőmunka alacsony hatékonysága miatt, versenyképességük javítása érdekében alapos fejlesztésre, átalakításra szorulnának. Ugyanakkor, a tőkehiány és az ágazat "előléte" által is determinált pénzügyi gondok miatt, számos vállalkozás hitelhez jutása nehézkes, a bankok sok céget kockázatos ügyfélnek tartanak.

– Milyen tényezőket kell figyelembe venni a jövőbeni tartós fejlődés megalapozásához?

Abból kell kiindulni, hogy az élelmiszeripar a hazai mezőgazdaság termékeinek legnagyobb felvásárlója, így az élelmiszeripar gazdasági teljesítményének javulása a mezőgazdaság fejlődéséhez is elengedhetetlen. Az élelmiszeripar meghatározó eleme a biztonságos élelmiszerellátásnak, széleskörű kapcsolatrendszeré révén további ipari és szolgáltatási szektorok számos vállalkozásának működéséhez járul hozzá, valamint fontos befizetője a költségvetésnek. Emiatt súlyának, szerepének csökkenése kétségtelenül tavagyűrűző hatást fejt ki a gazdaságban, mint ahogy növekedése is azt tenné.

A hazai élelmiszeripar az említett folyamatok nyomán legyengült állapotban kénytelen szembenézni azzal, hogy a jövőben minden bizonnyal tovább fokozódik a nyomás a környező országokban működő versenytársak részéről. Minőségi verseny helyett sokszor egyre kíméletlenebb árverseny jellemzi a piacot, és várhatóan továbbra is számottevő marad a nem transzparens csatornák súlya. A koncentrált kiskereskedelem pedig

továbbra is él erős alkupozíciójával a beszállítókkal szemben. A mezőgazdasági termékek ára ugyan hullámzik (időnként extrém kiugrásokat is produkálva), de az összességében emelkedő inputárak és az adott fizetőképes kereslet erős érzékenysége miatt kialakult pénzügyi prés szorítása továbbra is fennmarad.

– Melyek a kibontakozás irányai?

Nézzük először a hazai szabályozási környezetet. Kétségtelen, hogy történtek pozitív fejlemények a hazai gazdaságpolitikában (például a növekedési hitelprogram bevezetése, csökkentett ÁFA-kulcs alkalmazása a húszágazatban, várható további ÁFA mérséklés a sertésszektorban), más központi intézkedések viszont jelentős hátrányt okoztak az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások számára. Az elmúlt négy évben bevezetett ágazati különadókból (a népegészségügyi termékdíjból, az élelmiszerbiztonsági felügyeleti díjból, valamint a folyamatosan emelkedő környezetvédelmi termékdíjből) adódó többletköltségeket a hazai élelmiszeripar már alig képes elviselni, kisebb-nagyobb mértékben kénytelen azokat a fogyasztókra áthárítani. A különadók hatását tovább súlyosbította az alapanyagárak és a termelési költségek 2014. előtti növekedése. A fogyasztói árak ebből adódó emelkedése pedig olyan gazdasági helyzetben következett be, amelyben az uniós szinten is magas élelmiszerárak – köszönhetően a rekord szintű áfának nem segítették a fogyasztás bővülését, mivel a magyar fogyasztó kiemelkedően érzékeny.

– Merre kellene mozdulnia a szabályozási környezetnek?

Kedvező lenne a szabályozási környezet kiszámíthatóságának növekedése és a különadók lehetőség szerinti mérséklése. A feketegazdaság elleni határozott állami fellépés a hazai élelmiszeripar legális szereplői helyzetét érezhetően javíthatja. Az illegális tevékenységek visszaszorítását segíti a magas élelmiszer ÁFA mérséklése. A költségvetés teherbíró képességének figyelembe vételével, fokozatosan bővíthető azon (alapvető) élelmiszerek köre, amelyeknél csökkenthető a forgalmi adó. Ez olyan hatással is járna, hogy az élelmiszeripar legális szereplői a tisztuló piaci versenyből adódó növekvő bevételeket a versenyhelyzetük további javítását szolgáló fejlesztésekre fordíthatják.

– Az uniós támogatási forrásokhoz való hozzáférésnek mi lehet a szerepe?

Az élelmiszeripar jelen helyzetéből való kibontakozását érezhetően segítheti az uniós támogatási forrásokhoz való nagyobb mértékű hozzájutás. A 2007-2013-as fejlesztési ciklusban az élelmiszeripari cégek csak korlátozottan vehettek részt támogatási pályázatokon. Az elnyert néhány tízmilliárd forintos támogatás nagy része a borá-

zatokhoz és a manufaktúra szinten működő vállalkozásokhoz került. A nagyobb cégek általában nem tudtak uniós forrás bevonásával fejleszteni. A 2020-ig tartó időszakban – a Kormánytól származó információk szerint – más lesz a helyzet: várhatóan jelentős fejlesztési forráshoz juthat hozzá a magyar élelmiszeripari vállalkozások egy része. Az agrártárca élelmiszeripari fejlesztési stratégiát dolgozott ki. A hírek szerint mintegy 300 milliárd forintos fejlesztési támogatás áll majd rendelkezésre élelmiszeripari célra. Ebből 200 milliárd forint a Vidékfejlesztési Programból, 100 milliárd forint pedig a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programból áll rendelkezésre, de ez utóbbi program esetében mind több dőjel merül fel, hogy valóban hozzáférnek-e majd ehhez az összeghez az élelmiszeripari szereplők. A fejlesztésektől részben a munkahelyek számának bővülése, részben az élelmiszer-feldolgozás hatékonyságának javulása remélhető.

– Hogyan biztosítható, hogy a vállalkozások minél szélesebb köre jusson támogatáshoz?

A támogatások elnyeréséhez saját forrást kell biztosítani, ezért alapvető, hogy javuljon az élelmiszeripari cégek hitelképessége. Ez nem egyszerű feladat, de a kedvezményes feltételű hitelkonstrukciók és a garanciaszervezetek kifizető kezességvállalásának igénybevétele jelentősen hozzájárulhat a nehézségek leküzdéséhez. Ezért az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvánnyal való együttműködésnek is fontos szerepe van az uniós támogatással megvalósuló élelmiszeripari fejlesztéseknél. Ugyanakkor az előzetes információk szerint az uniós programok a hazai mikro-, kis- és közepes vállalkozások támogatására koncentrálnak. A magyar tulajdonban levő nagyvállalatok (amelyek a nemzetközi gyakorlatban legfeljebb közepes méretűnek számítanak) lehetséges, hogy ebben a fejlesztési időszakban is csak kismértékben érhetik el a támogatási forrásokat, pedig a nemzetközi érdekeltégű cégek mellett részét képezik annak a hazai vállalati körnek, amely a honi élelmiszeripari termelés kétharmadát adja. A kisebb és nagyobb élelmiszer előállítók között kívánatos lenne egy elfogadható egyensúly elérése. A nagyok elsősorban a kereskedelmi láncokat szolgálják ki, állandó minőségű, viszonylag kedvező áru termékekkel. E gyártók prémium termékei a választékbővítést szolgálják. A kisebb vállalatok ott lehetnek igazán sikeresek, ahol a tömegigényeket kielégítő nagyvállalatok mellett működve megtalálják a piaci réseket: speciális, sajátos hozzáadott értékű vagy regionális termékeket állítanak elő. Az eltérő fogyasztói igények kiszolgálásával tehát a két szektor egymás mellett élése nem csak lehetséges, hanem szükségszerű is. A nagyobb méretűnek számító vállalkozások fejlesztéseinek támogatása nélkül nem számíthatunk nemzetközi szinten is versenyképes magyar élelmiszeriparra.

UNIÓS SEGÍTSÉG A TERMELŐI ÉRDEKEK VÉDELMEBEN

A tej szektor helyzetének javítását is megvitatták az EU Mezőgazdasági és Halászati Tanács 2015. július közepén megtartott brüsszeli ülésén. A Visegrádi Négyek (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) Szlovéniával, Romániával és Bulgáriával kiegészülve egyetértettek abban, hogy az eddig bevezetett intézkedések nem vezettek eredményre, és az orosz embargo meghosszabbítása miatt az ágazatban további válságkezelésre van szükség. A magyar álláspont szerint a vaj és a sovány tejpor intervenciók árak emelésével, illetve az export visszatérítések ideiglenes bevezetésével stabilizálni lehetne a piacot és meg lehetne előzni a válság további mélyülését. A visegrádi országok emellett még a terme-

lők kieső jövedelmének kompenzációjára is javaslatot tettek.

Az Európai Unió mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztosa ígéretet tett arra, hogy az intervenciók és magántárolási időszakokat meghosszabbítják az év végéig. Emellett továbbra is szorosan nyomon követik majd a piaci eseményeket, és továbbfejlesztik a Tejpiaci Információs Rendszert, illetve 2015 szeptemberében újra napirendre tűzik ezt a kérdést a mezőgazdasági miniszterek luxemburgi tanácsülésén.

Az Európai Bizottság a zöldség és gyümölcs ágazat gyorsan romló és szezonális termékei esetében is hasonló, rendkívüli intézkedéseket vezetne be, hogy elkerülje a tavalyihoz hasonló válsághelyzetet.

KÖLCSÖNÖS MEGFELELTETÉSI ELŐÍRÁSOK

A Közös Agrárpolitika bevezetett reformjai a kölcsönös megfeleltetés területén is különböző módosításokat tettek szükségessé a 2015. év elején. Annak érdekében, hogy ezekhez a változtatásokhoz minél jobban alkalmazkodjon a hazai mezőgazdasági gyakorlat, módosultak az 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet minimális talajborításra vonatkozó részei.

A nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után a minimális talajborítást továbbra is fenn kell tartani az őszi kultúra vetésével, vagy a tarló október 31-ig történő megőrzésével, illetve legfeljebb sekély tarlólántás és ápolás, valamint közép- vagy mély talajlazítás elvégzésével.

Am – a fenntartható gazdálkodás érdekében – a nitrát-érzékeny területeken, a tavaszi vetésű kultúrák esetében az őszi szerves trágya kijuttatása és bedolgozása október 31-ig engedélyezett lesz.

A módosításnak köszönhetően az érintett gazdálkodók az őszi munkálataik során változatlan formában keríhetnek sort a tápanyag-utánpótlásra a kérdéses időszakban.

KÁRENYHÍTÉSI TÁMOGATÁS

Kárenyhítési tervet készít a kormány azoknak a gazdáknak a számára, akiknek a gazdaságában és terményeiben az illegális bevándorlók okoztak kárt. A Belügyminisztérium a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával arról állapodott meg, hogy a gazdák az érintett települések polgármestereivel közösen készítenek összefüggést az okozott károkról.

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉS TÁMOGATÁSÁNAK EREDMÉNYEI

A kormány által működtetett állattenyésztési támogatási rendszernek, az állattartókat előnyben részesítő földhasználati programnak és a következetes piacfejlesztési lépéseknek köszönhetően, az utóbbi időszakban ismét folyamatosan növekszik az állatállomány Magyarországon. Sikeresen megfordítani a hazai állatállomány 2010-ig tartó drasztikus csökkenését, és az adatok tanúsága szerint újból növekedésnek indult az ágazat.

Külön ki kell emelni a sertésstratégiát, melynek

eredményeképpen a sertésállomány 64 ezerrel nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Így jelenleg mintegy 3,1 millió sertést tartanak számon. Az anyakocák száma 2 ezerrel 204 ezerre nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

A szarvasmarhák száma tavaly decemberben lépte át a 800 ezres küszöböt. Majd 2015. június elsején a szarvasmarhák száma (mintegy 820 ezer egyed) 30 ezerrel emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A tehénállomány egy év alatt 10 ezerrel nőtt.

EGY SZORGALMAS CSALÁD

Ha van tipikus családi gazdaság, az egervári Gorza család vállalkozása mindenképpen annak nevezhető. Nem csak azért, mert családi összefogással létesült, hanem azért is, mert a családtagok – bár van más szakmájuk és vállalkozásuk – amikor szükséges, kivétel nélkül, mindannyian részt vesznek a tojástermelő gazdaság munkájában. Gorza Ferencné mutatta be a család gazdaságát.

Annyiból véletlen volt az indulás, hogy egy alkalmi találkozás adta az ötletet, annyiból viszont nem, hogy Gorzáék mindenáron valamilyen önálló munkába akartak kezdeni. Erről beszélt Gorza Ferencné.

– Házépítésben voltunk, amikor a férjem elment az Őrségbe épületfát venni, és ott az egyik istállóba benézve töméntelen mennyiségű tyúkot és tojást látott. Mint kiderült árutojás termeléssel foglalkozott a vállalkozó. Felépült a ház, és azon gondolkodtunk, hogy a napi nyolc óra munka mellett még valamit kellene csinálni, amiből pénzt láthatnánk. Akkor még vidéken tipikus volt a háztáji gazdálkodás. A férjem anyagbeszerző volt Zalaegerszegen, én pedig itt dolgoztam a helyi termelősövetkezetben bérszámfejtőként. Végül úgy döntöttünk, hogy mi is megpróbálkozunk az árutojás termeléssel. Felépítettük az istállót, és 1987-ben kezdtük a termelést az udvarban összesen 1200 tojótyúkkal. Nehéz volt, sokat kellett dolgozni, hiszen akkor még mindent kézzel csináltunk, de megérte, mert biztos bevételt jelentett. Egy szövetkezet vitte el az Őrségbe a tojást. Ma már érdekesség, hogy akkor osztálytól függően 20 fillértől 1,20 forintig vették meg a tojás darabját, és egy tyúk 95-100 Ft volt. Most 25-35 forint között van a tojás, míg a tyúk ára közel kétezer forint.

A későbbi lépéseikről a következőket mondta a vállalkozó.

– Fokozatosan fejlesztettük az udvarban a termelést, míg nem kinőttük az ottani lehetőségeket. 1990-ben elérkezett annak az ideje, hogy valahol egy komolyabb telepet létesítsünk. A szomszéd település, Gósfá határában volt a férjem szüleinek egy darab szántóföldje, oda vezettünk be a vizet, villanyt, és ott építettünk egy istállót. Később azt bővítettük, így 1998-ban megdupláztuk az állományt. Akkor már három istállóban 4000 tojótyúkkal dolgoztunk, még kézzel szedtük a tojást, kézi erővel trágyáztunk, takarmányoztunk. A család minden tagja – ha kellett, a három gyerek is – munkába állt. A nagy változás akkor következett be, amikor 2004-ben SAPARD pályázat keretében teljesen felújítottuk a telepet, a legkorszerűbb épületet, technikát, technológiát választottuk, egy istállóba került a korábbi négy istálló állománya. Miénk volt az országban az első olyan telep, amely már megfelelt az uniós állattóléti előírásoknak. Ez a közel ötezer férőhelyes berendezés teljesen automatikusan, számítógépes vezérléssel működik. Végül is a technika, a számítógép óriási gondot vett le a vállalkozó. Egyedül a tojásosztályozást kellett kézi erővel végezni, de később ezt is megoldottuk. 2013-ban jutottunk el oda, hogy újra előbbre lép-

jünk. Nagyon sok vevőnk volt, a piac igényelte a tojást, bővíteni kellett. Ekkor úgy döntöttünk, hogy – a pályázati lehetőségeket kihasználva – belevágunk egy új istálló építésébe. A nagy átállás időszaka volt ez az országban, akkortól kellett megfelelni az telepeken az állattóléti előírásoknak. Nekünk már 6-7 éves előnyünk volt.

Nem lehetett könnyű finanszírozni sem a pályázatos, sem korábban a saját erős fejlesztést. Ehhez megfelelő pénzügyi háttér kellett. A következőket mondta erről Gorza Ferencné.

– Amíg nem volt lehetőség pályázatra, saját erőből, vagyis hitelből fejlesztettünk. Korábban egy távolabbi székhelyű hitelintézetnél volt számlánk, az igazat megvallva eléggé nehézkes volt az ügyintézés, a gyerekek viszont a Bak és Vidéke Takarékszövetkezettel voltak kapcsolatban, ezért mi is áthoztuk mind a számlavezetést, mind a hiteleket. Nagy előny, hogy itt pontosan ismerik a mezőgazdasági termelés, azon belül az állattenyésztés sajátosságait. Sokat segített a Gazdhitel-Gazdakártya, ami nekünk a legkönnyebben kezelhető folyószámlahitel. Szükség van rá, mert a mezőgazdaságban sokszor előfordul, hogy a bevétel később jön, nagyobb összegben, és addig át kell hidalni a köztes időszakot. Leültünk beszélgetni a takarékszövetkezet illetékes vezetőjével, elmondtuk, hogy milyen terveink vannak, bemutattunk mindent, hogyan működik a vállalkozás, eljöttek megnézni a telepet, majd úgy döntöttek, hogy az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége mellett vállalják a hitelkihelyezést. Így aztán 2013-ban vettük fel a kölcsönt a második épülethez, amely immár pályázat keretében támogatott projektnek számít. Bízunk abban, hogy – ha sokáig tart is – időben vissza tudjuk fizetni a hitelt.

Közismert, hogy a tojásárak a legtöbb termelőnél az önköltség környékén, sőt alatta vannak. Hogyan tudják a költségeket lefaragni? – kérdeztük a vállalkozót.

„úgy döntöttek, hogy az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége mellett vállalják a hitelkihelyezést”

Gorza Ferencné

– Mi 2004 óta a legkorszerűbb technológiával és az állatjóléti előírásoknak megfelelően termelünk. A korszerű termelés drágább, és keményen kell fizetni a kamatokat is. A piacon olyan termelőkkel kellett versenyezni, akik akkor még nem áldoztak az állatjólétre. Ez később megfordult, mi már évek óta az új előírásoknak megfelelően termelünk, amikor másoknak komoly pótlólagos beruházásokat kellett megvalósítaniuk. Végül is a korszerű, drágább technológia előnyünkre vált. Ha viszont szigorúan számolnánk az önköltséget, a mai árak mellett nem lehetne nyereségesen termelni. Két tényező van, amivel meg tudjuk fogni a költségeket: a takarmány és a munkaerő. Mi abból tudunk előnyre szert tenni, hogy nem vásároljuk a takarmányt, hanem magunk megtermeljük, keverjük, etetjük. Közel 200 hektár földön gazdálkodunk, aminek egyharmada bérelt terület, amelyen kukoricát, búzát, árpát, repcét termelünk. Próbálkoznánk napraforgóval, szójjával is, de ezekhez nincs meg minden gépünk. Kísérleti parcelláink vannak, mert nagyon jóban vagyunk a vetőmagtermesztőkkel. Olyan fajtákat ajánlanak és próbálnak ki nálunk, amelyeknek magas a fehérjetartalmuk, kiváló tápértékkel rendelkeznek, valamint előnyösen befolyásolják a tojás sárga színét. Sajnos olyan ára van a takarmánynak, hogy aki kénytelen vásárolni, örülhet, ha a bekerülési költséget tudja érvényesíteni a tojás árában. Mindebből az is következik, hogy szeretnénk növelni a saját földterületet. Itt nálunk már szinte senki nem akar földet eladni, csak abban bízunk, hogy idővel majd sikerül a bérelt földeket megvásárolni. A másik komoly költségcsökkentő tényező a munkabér. Korábban a férjemmel ketten dolgoztunk éjjel-nappal, szombat-vasárnap és – mikortól a tojástálcát meg tudták fogni – a három gyerek is besegített. Bármikor kellett, szó nélkül jöttek tojást szedni, etetni, trágyázni.

Mindent megoldottunk családon belül. Hajnali fél ötkor kelünk, és a szántóföld művelésétől a tojás eladásáig mindent mi csinálunk. A saját munkát nem számoltuk, ma sem számoljuk, amikor önköltségről beszélünk, fel sem merül, hogy mibe kerülne, ha fizetni kellene a munkáért. 2013 után, amikor felépítettük a második épületet, alkalmazottakat kellett felvenni, így most hárman dolgoznak a család mellett.

Sokan küszködnek az értékesítéssel a tojáspiact közismert anomáliái miatt. Érezhető ez a vállalkozásnál? – kérdeztük Gorza Ferencnéől.

– A tojás 60%-át a zalaegerszegi piacon értékesítjük, emellett több vendéglőnek szállítunk, mi látjuk el a zalaegerszegi kórházat, a Zalaco sütőipari vállalatot. Harminc év alatt kialakult a biztos vásárlói körünk, ami nem jelenti azt, hogy a tojáspiact zavarai ne érez-

tetnék hatásukat. Kisebb mértékben, de mi is megérezzük, hogy folyamatosan érzékeljük a gyengébb minőségű, olcsó külföldi, elsősorban lengyel tojás. Jó néhány vevő elment, mert az első időkben jó minőségű tojást kaptak, később viszont romlott a minőség, annyira, hogy azzal már nem voltak hajlandók dolgozni. A vevőink tisztában vannak azzal, hogy nálunk két-három napos a tojás, hűtve van, rendszerezve, előírás szerint jelölve, csomagolva. Minden azonosítható, visszakereshető. Sajnos sokszor előfordul, hogy a nagy áruházláncok apró tojásokkal akcióznak, de a piacon is sokan nem a tojás méretét nézik, hanem darab-darab alapon az olcsó, apró tojást vásárolják, nem veszik észre, hogy így járnak rosszabbul. Mi előírás szerűen feltüntetjük a kilós árat is, de sajnos a vevők nem az alapján döntenek. Arról már nem is beszélek, hogy apró stiklikkel rontják a tisztességes piacot, például amikor hazai csomagolásba külföldi tojást tesznek, vagy olyan emberek árusítanak östermelőként jelöletlen tojásokat, akiknek nincs, vagy csak mutatóban van néhány tyúkjuk. Azt hiszem, hogy egy erős érdekvédelemmel és keményebb hatósági fellépéssel, a tisztességes hazai termelők érdekében meg kellene tisztítani a tojáspiactot.

A jövőre tekintve már a következő generációra számítanak.

– A három gyerek pici kora óta dolgozik, segít. Mindnek van szakmája, vállalkozása, illetve munkahelye, de ha a telepen kell dolgozni, azonnal itt vannak. A középső fiam, Gábor veszi át a vállalkozást, lényegében már most is ő irányít. Belenőtt a vállalkozásba. Mi, szülők nyugodtak lehetünk.

TANYABUSZ PÁLYÁZAT

A kormány célja a 2007-2013-as uniós ciklus forrásainak teljes mértékű felhasználása. Az e célt is szolgáló, 2015 áprilisában újraindított tanyabusz pályázat nyertesei (mintegy 2600 pályázó) összesen 22 milliárd forintos támogatáshoz jutnak majd hozzá. A nagy érdeklődésre tekintettel, a pályázati felhívásban eredetileg szereplő 15 milliárd forintos keretösszeg ugyanis megemelésre került. Így a teljes 2007-2013-as ciklusban, a vidéki alapszolgáltatások fejlesztését szolgáló intézkedések esetében, a kifizetett támogatások volumene várhatóan eléri a 65 milliárd forintot.

A tanyabusz támogatás célja, hogy ösztönözze a szolgáltatáshiányos településeken, településrészekben a különféle alapszolgáltatások körének fejlesztését és bővítését. A rendelkezésre álló forrásokból új gépjárművek és ahhoz kapcsolódó kiegészítő eszközök beszerzése 100 százalékban támogatható. A támogatási kiírás egyik célterületén új, vagy már meglévő falu- és tanyagondnoki szolgáltatás fejlesztése, másik célterületén pedig kistérségi közlekedési szolgáltatás fejlesztése volt támogatható. A maximálisan igényelhető támogatási összeg – az egyes támogatási kategóriáktól függően – pályázónként legfeljebb 5-10 millió forint lehetett. A támogatási határozatokat 2015. július elején kapták meg a nyertes pályázók. A fejlesztések megvalósítására 2015. október 16-ig kell sort keríteni, a kifizetési kérelmek benyújtása legkésőbb 2015. október 30-ig lehetséges.

AZ ANYATEHÉNTARTÁS TÁMOGATÁSOK KIFIZETÉSE

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal a termeléshez kötött anyatehéntartás támogatás keretében 2015 nyarán több mint 3 milliárd forintot összeg folyósítását bonyolította le közel 5000 gazdálkodó részére. Ez a támogatási forrás azoknak az állattartóknak nyújt segítséget, akik gazdaságukban marhahús előállítására céljára hasznosítható, borjút ellő és nevelő nőivarú szarvasmarhákat tartanak.

A TANYAFEJLESZTÉSI PROGRAM PÁLYÁZATI FELHÍVÁSAI

Megjelentek a 2015. évi Tanyafejlesztési Program pályázati felhívásai. A pályázati adatlapok elektronikus kitöltésére és benyújtására 2015. július 15. és 2015. augusztus 14. között van lehetőség. Az alábbi területeken nyílik lehetőség támogatási források elnyerésére:

- 1) *A tanyák, valamint az alföldi tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében a települési és térségi fejlesztések támogatása, amelynek célja a villany nélküli tanyák villamosenergia-ellátásának javítása, a tanyákon élők egészséges ivóvízzel történő ellátása érdekében szükséges vízminőségi vizsgálatok elvégzése, valamint a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése.*
- 2) *A tanyák és az alföldi tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében a tanyagazdaságok fejlesztésének mezőgazdasági csekély összegű támogatása, amelynek célja a tanyai gazdálkodás megújítása, újjáélesztése, a tanyai életmód – sajátos értékeinek megmen-*
- 3) *A tanyák és tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében tanyagazdaságok indításának mezőgazdasági csekély összegű támogatása, amelynek célja a tanyán élő magánszemélyek és őstermelők támogatása tanyagazdaság indítására, kiépítésére, ezáltal a saját részre történő termelés alapjainak biztosítása, illetve az esetleges felesleg értékesítésének elősegítése.*
- 4) *A villany nélküli tanyák lakóépületének alapvető villamosenergia-ellátását biztosító egyéni fejlesztések támogatása, amelynek célja azoknak a tanyai lakosoknak a támogatása, akik esetében a tanya lakóépülete villamosenergia-ellátással nem rendelkezik.*

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesszünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis- és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződésükhöz.

Alapítványi kezesség funkciói

- Hitelképesség növelése
- Hitelhez jutási feltételek javítása
- Pénzügyi életképesség biztosítása

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Garancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói

- Kezességvállalás mértéke: maximum 80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díjakat az alapítvány Üzletszabályzatának Hirdetménye tartalmazza

1054 Budapest
Bajcsy-Zsilinszky út 42-46.
1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760
Telefax: (36 1) 373 8465
E-mail: office@avhga.hu
Honlap: www.avhga.hu

VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM: A VÍZGAZDÁLKODÁS KIEMELT TÁMOGATÁSA

Magyarországon az öntözött területek nagysága 100 ezer hektár alatt van, ami jóval alulmúlja az uniós átlagot, ráadásul az öntözött terület mérete 1990 óta mintegy a felére csökkent. Ugyanakkor a klímaváltozás előreláthatólag tovább növeli a mezőgazdálkodás vízigényét.

Ezért nagy jelentősége van annak, hogy a mostani uniós költségvetési időszakban a tervek szerint Magyarország 53 milliárd forintot fordíthat vízgazdálkodási feladatokra: új öntözőberendezések kiépítésére, a régiek korszerűsítésére, meliorációra (talajjavításra) és vízviszartartási techno-

lógiai alkalmazására. A támogatási forrásokra csak mezőgazdasági termelők pályázhatnak, a támogatási intenzitás legfeljebb 50 százalékos lesz. A vonatkozó pályázatokat a Vidékfejlesztési Program uniós jóváhagyását követően, várhatóan az év végén, vagy a jövő év elején írják ki.

MAGYAR HALGAZDÁLKODÁSI OPERATÍV PROGRAM

A Miniszterelnökségen működő Irányító Hatóság 2015. június 29-én hivatalosan is benyújtotta az Európai Bizottság részére a 2014-2020-as Magyar Halgazdálkodási Operatív Programot (MAHOP). A halgazdálkodás fejlesztésének és támogatásának fő céljai Magyarországon a fenntartható fejlődés biztosítása mellett, a fogyasztók magas minőségű haltermékekkel való ellátása, a halfogyasztás folyamatos növelése, illetve az ágazat elsősorban a kis- és középvállalkozások - hosszú távú megélhetésének biztosítása, a hazai természetes vizek halállományának növelése, valamint az élővilág sokszínűségének megővése.

PÁLYÁZATI TÁMOGATÁSOK ÖSZTÖNZIK A BERUHÁZÁST

Jelentős uniós források áramlanak az agráriumba, lehetővé válik, hogy a vállalkozások a beruházási, fejlesztési elképzeléseiket megvalósítsák.

A pályázati támogatások döntő szerepet játszanak a beruházások ösztönzésében, ugyanakkor a fejlesztések csak tudatos pénzügyi tervezés és valamennyi szükséges forrás megfelelő rendelkezésre állása mellett valósíthatók meg sikeresen.

Az elnyert vissza nem térítendő támogatás a beruházási költségek csak egy részét fedezi, emellett az önerőt és a projekt működtetéséhez nélkülözhetetlen forgóeszközök finanszírozását is biztosítani kell a vállal-

kozásnak, a legtöbb esetben hitelfelvétellel. Figyelembe kell venni a támogatások utólagos folyósítását is, így a támogatás-előfinanszírozás szintén megoldandó feladat.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezessége minden felmerülő finanszírozási igény kielégítését képes segíteni. Az alapítvány egyedülálló módon, állami viszontgarancia és díjtámogatás nélkül, alapítványi támogatásként, saját kockázatra is nyújthatja szolgáltatásait, ezért olyan esetekben is képes kedvezményes díjon finanszírozni, ahol erre, a szigorú uniós támogatási szabályok miatt nem lenne lehetőség.

A GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (GINOP) PÁLYÁZATAI

A mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése (GINOP 1.2.1-15)

- A pályázati kiírás célja a hozzáadott érték-növekedési és exportnövekedési potenciállal rendelkező mikro-, kis- és középvállalkozások - különös tekintettel a feldolgozóipar - fejlesztéseinek támogatása. A rendelkezésre álló tervezett támogatási keretösszeg 65 milliárd forint. A támogatható pályázatok várható száma: 250-500 darab.
- Támogatható tevékenységek
 - kötelező: új, gyártáshoz kapcsolódó termelő eszköz beszerzése.
 - önállóan nem, csak a kötelező tevékenységhez kapcsolódó támogatható tevékenységek:
 - anyagmozgatáshoz, csomagolóshoz, raktározáshoz használt új eszköz beszerzése
- A projekt megkezdése a pályázat benyújtását követően lehetséges. A projekt megvalósításának időtartama: a megkezdés, vagy a támogatási okirat hatályba lépése után 18 hónap. Fenntartási időszak: a projekt pénzügyi befejezését követő 3 év.
- A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás. A támogatás összege: minimum 50, maximum 500 millió forint. A támogatás mértéke: az elszámolható költségek 50 százaléka - figyelemmel a regionális támogatási térképre.
- A projekt lehetséges helyszíne: országos, kivéve Közép-Magyarország Régió. A projekt megvalósításának helyszíne: a pályázó bejegyzett székhelye, telephelye, fióktelepe. A támogatott fejlesztést, beleértve a beszerzett eszközöket a megvalósítás helyszínén kötelező üzemeltetni.
- A pályázatok benyújtására 2015. július 9. és 2017. július 10. között van lehetőség.

Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása (GINOP 1.2.2-15)

1) A pályázati kiírás célja a mikro-, kis- és középvállalkozások – különös tekintettel a feldolgozóipar – fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepének, piaci pozíciójának erősítése, munkahelyek megtartását eredményező beruházások támogatása, a területi különbségek csökkentése, a térségi felzárkóztatás és a helyi gazdaság megerősítése.

A rendelkezésre álló tervezett támogatási keretösszeg a pályázati kiírásban megjelölt úgynevezett Szabad vállalkozási zóna (SZVZ) településeinek megvalósuló fejlesztések esetében 10 milliárd forint, az SZVZ-n kívüli fejlesztések esetében 10 milliárd forint. A támogatható pályázatok várható száma: 1000-2000 darab.

2) Támogatható tevékenységek

- Kötelező: új eszköz beszerzése.
- Önállóan nem, csak a kötelező tevékenységhez kapcsolódó támogatható tevékenységek:

- anyagmozgatáshoz, csomagoláshoz, rakározáshoz használt új eszköz beszerzése
- új termelőeszköz működtetéséhez infrastrukturális és ingatlan beruházás
- új információs technológia fejlesztés, az új termelőeszközökhöz kapcsolódva
- domain név regisztráció és webtárhely egyszeri díja
- honlapkészítés
- új termelőeszközökhöz kapcsolódó licenc, gyártási know-how
- fogyatékkal élők munkavállalását lehetővé tevő új eszközök beszerzése
- akadálymentesítés
- akadálymentesítés infokommunikációs fejlesztései

3) A projekt megkezdése a pályázat benyújtását követően lehetséges. A projekt megvalósításának időtartama: a megkezdés, vagy a Támogatási okirat hatályba lépése után 12 hónap. Fenntartási időszak: a projekt pénzügyi befejezését követő 3 év

4) A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás. A támogatás összege: minimum 5, maximum 50 millió forint (ha a pályázó egy évnél fiatalabb vállalkozás legfeljebb 10 millió forint). A támogatás mértéke: az elszámolható költségek 50 százaléka - figyelemmel a regionális támogatási térképre. A pályázati projekt megengedett maximális elszámolható költsége: 150 millió forint.

5) A projekt lehetséges helyszíne a pályázati kiírásban megjelölt Szabad vállalkozási zóna, illetve nem Szabad vállalkozási zóna települései, kivéve Közép-Magyarország Régió. A projekt megvalósításának helyszíne - a pályázó bejegyzett székhelye, telephelye, fióktelepe. A támogatott fejlesztést, beleértve a beszerzett eszközöket a megvalósítás helyszínén kötelező üzemeltetni.

6) A pályázatok benyújtására 2015. július 9. és 2017. július 10. között van lehetőség.

Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása (GINOP 1.3.1-15)

1) A pályázati kiírás célja a mikro-, kis- és középvállalkozások külpiacon lépésének segítése, marketingtevékenységének támogatása, kiállításokon, vásárokon való megjelenésének előmozdítása. A rendelkezésre álló tervezett támogatási keretösszeg 5 milliárd forint. A támogatott támogatási kérelmek várható száma: 550-600 darab.

2) Támogatható tevékenységek

- Önállóan támogatható: külföldi kiállításokon, vásárokon részvétel külföldi árubemutató szervezése
- Az önállóan támogatható tevékenységekhez kapcsolódó
 - piacra jutás támogatása
 - információs technológia fejlesztés
 - tanácsadás igénybevétele
 - piackutatás elkészítésének költsége
 - szabadalmak és egyéb immateriális javak megszerzésének, érvényesítésének és védelmének költsége
 - innovációs tanácsadás és innovációs támogató szolgáltatás költsége

3) A projekt megkezdése a pályázat benyújtását követően lehetséges. A projekt megvalósításának időtartama: a megkezdés, vagy a Támogatási okirat hatályba lépése után 24 hónap. Fenntartási időszak: a projekt pénzügyi befejezését követő 3 év.

4) A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás. A támogatás összege: minimum 1,5, maximum 20 millió forint. A támogatás mértéke: az elszámolható költségek 50 százaléka, figyelemmel a regionális támogatási térképre. Az igényelhető támogatási összeg nem haladhatja meg a támogatási kérelem beadását megelőző teljes lezárt üzleti év éves átlagos statisztikai állományi létszámának 1 millió forinttal szorzott összegét. A pályázati projekt megengedett maximális elszámolható költsége: 150 millió forint.

5) A projekt lehetséges helyszíne - országos, kivéve Közép-Magyarország Régió. A projekt megvalósításának helyszíne: a pályázó bejegyzett székhelye, telephelye, fióktelepe. A projekt keretében - kötelező vállalásként - kialakított külkereskedelmi munkakört betöltő munkavállalót a megvalósítás helyszínén kell foglalkoztatni, a munkaszerződésben a munkavégzés helyét egyértelműen meg kell jelölni.

6) A támogatási kérelmek benyújtása 2015. június 22-től 2017. június 22-ig lehetséges.

GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hítelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felelős kiadó: dr. Herczegh András | Szerkesztőségi titkár: Sullay Viktória | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | Telefon: (1) 373 8453 | Zöld szám: (80) 203 760
 Fax: (1) 373 8455 | Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Ipress Center CE Zrt. 2600 Vác, Nádás u. 6., felelős vezető: Lakatos Imre ügyvezető